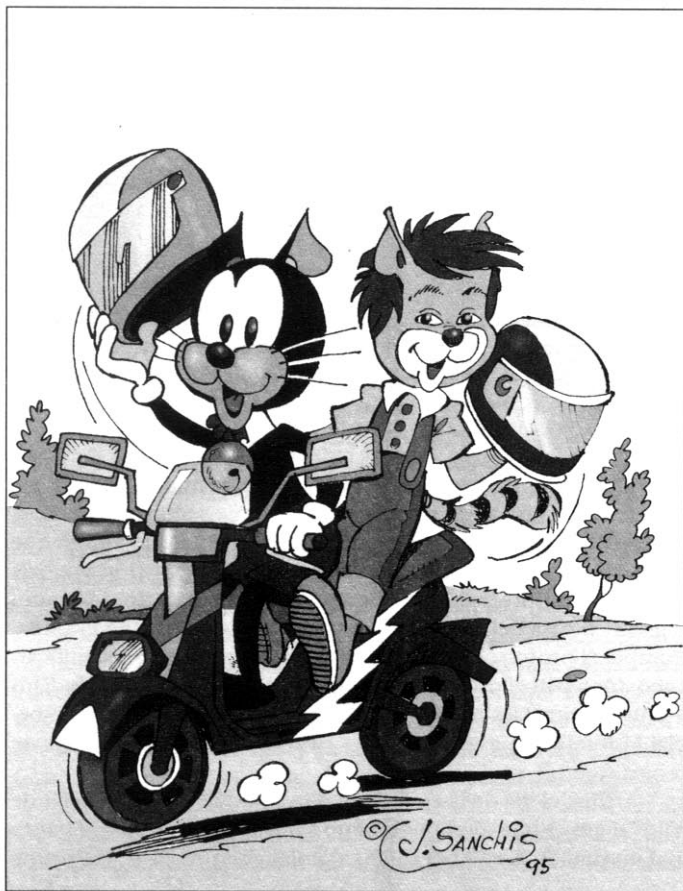

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Eros, un heroi especial

Elaborades per Emili Gascó

EROS, UN HEROI ESPECIAL

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Carles Recio*

Il·lustrador: *Josep Sanchis*

Edicions Bromera / Alzira, 1996

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 47

Format: 20,5 × 13 cm, 80 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: El llibre és adequat per als xiquets i les xiquetes de deu anys en avant, sobretot perquè en aquesta edat s'aconsegueix una autèntica maduresa infantil que permet als lectors gaudir encara d'un món fantàstic, sempre que aquest siga lògic i creïble. Per tant, aquest llibre, sens dubte, pot interessar als bons lectors perquè és un llibre d'aventures, però, al mateix temps, un llibre intel·ligent i ric en reflexions que poden fer pensar.

RESUM ARGUMENTAL

El retrobament de Pumbi, un personatge mític en la història del còmic valencià, i la barreja d'un munt de sentiments i valors que envolten la narració, ens introdueixen en una aventura que s'inicia quan el professor Segallet és proposat *doctor honoris causa* per la Universitat de Vila Cuetes. Les felicitacions s'amunteguen en casa del professor i entrebanquen fins i tot l'entrada. Pumbi i el professor enraonen sobre el guardó i el seu significat, i açò dóna peu al professor a fer un repàs dels temps d'estudiant a la universitat i les relacions amb els companys. De manera especial fa referència a un vell amic, rival d'estudis, que fa molt de temps que no veu.

Arribat el dia de la cerimònia d'investidura, la Universitat de Vila Cuetes es mostra al públic amb les seues millors joies, honora així una ciutat que s'enorgulleix d'enlairar entre les seues virtuts

més destacades, la tolerància i el respecte a la diversitat. Si neguitós es troba el professor Segallet, més n'està Pumbi, que assegut amb la seua nòvia Blanqueta no pot ocultar el nerviosisme i les ganes de col·laborar directament en l'èxit de l'esdeveniment. Com que no pot estar quiet, es dirigeix cap a la direcció de la universitat, i en açò que entropessa, per les oficines del centre, amb el seu amic d'infantesa, Eros. L'amic de Pumbi no és com la resta, està afectat per la síndrome de Down, però açò no lleva que la universitat l'haja contractat per desenvolupar-hi faenes administratives. Després d'animar el professor i felicitar el rector per la contractació del seu amic Eros, és arribat el moment d'iniciar-se la cerimònia.

Un gran soroll, acompanyat per una mena de terratrèmol, envaeix tota la sala del paranimf. Davant el públic present, apareix Superdignius, el malèfic robot creat per Dignius, l'antic rival d'estudis del professor. El robot-lleó segresta el rector de la universitat per impedir el nomenament del professor Segallet.

Dignius manté presoner el rector al castell de la muntanya de les Calaveres. El malvat professor pretén que el rector li firme, a ell, la distinció de *doctor honoris causa*. Pumbi es llança a l'aventura d'alliberar el rector, però fracassa en l'intent alhora que rep una bona pallissa del robot. Quan desperta es troba emmanillat al costat del rector. Reflexionant, descobreix que els poders del robot rauen en la capacitat que té d'apropriar-se dels sentiments negatius dels contraris.

Tots els intents realitzats per a destruir el robot Superdignius han fracassat. Blanqueta està molt intranquiïlla perquè no sap la sort que corren Pumbi i el rector; el professor Segallet demana paciència per a inventar un antídoto contra el robot, i en aquestes estant, Eros decideix actuar pel seu compte.

Al castell, Dignius insisteix perquè el rector accedisca a la seua demanda i amenaça de fer baixar el robot a Vila Cuetes per destrossar la ciutat. Quan el rector, atemorit, és a punt de firmar, sona l'alarma que delata la presència en el castell d'algun estrany. En descobrir l'intrús, Dignius es troba davant una escena desconcertant: Eros acarona el robot com si d'un gatet inofensiu es tractara. Dignius no comprén com ha pogut fallar el seu robot absorbidor de negativitat i, en un intent desesperat per a recobrar el control de l'aparell, s'espatlen els comandaments.

Entre tot aquest batibull, Pumbi i el rector s'alliberen de les cadenes, i tots es retroben i es fonen en una abraçada. El malvat professor segueix sense entendre com li ha pogut fallar el

maquiavèlic robot, i Pumbi li aclareix que Eros posseeix una arma més poderosa capaç d'anul·lar el poder del robot; aquesta arma consisteix en la falta de maldat i l'absència de males idees i sentiments negatius que té el seu company.

La bondat d'Eros farà canviar l'actitud de Dignius, que es peneix de les seues malifetes i es converteix en una bona persona, i dirimirà, d'ara endavant, les seues investigacions a potenciar el bé.

Restablida la situació i acabada l'aventura, el professor Segallet proposa al rector concedir la distinció de *doctor honoris causa* a Eros per haver estat l'heroi d'aquesta aventura i haver demostrat la seua saviesa de bons sentiments dirigits a ajudar els altres.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Carles Recio, autor d'*Eros, un heroi especial*, no ens permet dubtar sobre la temàtica i la intenció que l'han portat a construir aquesta història basada en el llegendari Pumbi. Una història contada amb escriptura fluida, adequant els registres a cada situació, respectant les capacitats del lector potencial adient i, tanmateix, obrint les possibilitats a qualsevol lector que s'apropi de nou al món de Pumbi.

La història se'ns presenta convincent, dins el món del còmic. Versemblant, en la fantasia de la imaginació. Creativa, en el seu contingut. Exemplificant, en valors i circumstàncies. Divertida, dins el fil narratiu. Adequada al món literari de la infantesa. Bonica, globalment.

Hi ha primat els valors, els sentiments. El lector hi trobarà a cada pas un motiu per a reflexionar o tenir en compte circumstàncies que eixamplen un debat, un comentari, una conversa sobre els personatges i les seues actituds. Actituds i valors, termes que dominen els currículums escolars, llueixen en aquesta història les seues millors joies. Hui ja no es pot parlar d'ensenyament-aprenentatge sense fer surar a sobre dels continguts les actituds i els valors a potenciar.

Des d'un començament hi podem veure reflectides tot un seguit d'intencions i un mosaic de valors que humanitzen la història. El personatge central, Pumbi, dóna pas i protagonisme a l'heroi, Eros, per deixar reflectida tota la càrrega humana dels éssers diferents i les seues possibilitats d'integració en la, sovint equívoca, «societat normal». Pumbi renuncia expressament a ser l'heroi i deixa el relleu al seu amic Eros. Aquesta renúncia es fa tan evident, que l'autor proclama de manera oberta la seua

derrota en un capítol. Però, encara va més enllà l'autor quan, en fer renunciar Pumbi de les seues habilitats tradicionals: audàcia, protagonisme, enginy, efectivitat, etc., permet a Eros vencer el robot Superdignius des de la seua imperfecció en la «normalitat». Resten així fitats els límits que defineixen i pregonen els trets d'identitat d'una societat més civilitzada.

El ventall reivindicatiu resta obert i, amb un to no massa soterrat, s'exigeix a aquesta societat la integració en termes d'igualtat de totes aquelles persones que per la seua diversitat conformen la realitat d'aquest món on tots tenim el dret a viure. Encara que centra la intenció en les xiquetes i els xiquets afectats per la síndrome de Down, no amaga cap possibilitat per a normalitzar la diversitat dels individus i fer-los partícips, en tots els seus drets, de la convivència social.

Eros és l'heroi, i Eros és especial. La seua especificitat no rau tant en la síndrome de Down que l'acompanyarà tota la vida, sinó a potenciar els sentiments que aquestes persones són capaces de transmetre a tots els que els envolten.

De bon segur que la història ens suggerirà i plantejarà temes com:

— La integració social de les persones que patisquen qualsevol tipus de discapacitat.

— La integració en el món del treball d'aquelles persones afectades per alguna deficiència psíquica o física.

— El valor de la igualtat davant qualsevol tipus de discriminació per raó física, psíquica o de creences i races.

— L'amistat com un valor que s'ha de mantenir i fer perdurar en el temps.

— La companyonia com a eix forjador d'actituds positives.

— L'èxit com a valor fonamentat en la col·laboració, l'amistat i l'honestedat en el comportament, rebutjant el seu significat estrictament material.

— La justa valoració de tot tipus de treballs com a necessaris per a aconseguir una societat més igual.

— Ajudar a acceptar-se cadascú com és, com a individu únic i irrepetible alhora que solidari.

— La discriminació com a valor negatiu fruit de la ignorància.

— Analitzar els invents amb actitud crítica com eines que poden ser positives o negatives per a la vida.

— Valorar les característiques específiques de les xiquetes i els xiquets afectats per la síndrome de Down per la seua capacitat d'obrir els sentiments als altres i establir-hi vincles d'amistat.

L'AUTOR

Carles Recio és escriptor i llicenciat en Dret per la Universitat de València, a més de membre i president de l'Institut d'Estudis Valencians. Va publicar el seu primer conte en la revista *Jaimito* quan tenia nou anys. Des d'aleshores, ha obtingut diversos premis i ha publicat les novel·les següents: *La fallera cremà* (1983), *Aromes d'Orient* (1987), *Mater Desertorum* (1988), *Polvorí de passions* (1989), *Els ulls màgics d'Stephane Beachan* (1990) i *El cavaller encobert* (1994). També és autor de diversos assajos, entre els quals cal destacar *València: història d'una nacionalitat* (1993) i *Totes les Valències del món* (1994).

En el camp de la literatura infantil i juvenil s'han de destacar les obres següents: *Nuestra historia en còmics*, en set volums dibuixats per Josep Palop, *Una història valenciana amb Pumbi*, en tres toms il·lustrats per Josep Sanchis, i el llibre *La rosa i la calèndula. Eros, un heroi especial* és el primer llibre que publica en Edicions Bromera.

L'ILLUSTRADOR

Josep Sanchis i Grau va nèixer a València l'any 1932. Col·laborà des de menut en diverses manifestacions artístiques, però començà a treballar professionalment a partir dels anys quaranta en revistes il·lustrades com *Taco Myrnga*, *La hora del recreo de Levante*, *Trampolín*, *Jaimito*, *Pumby*, etc. En aquesta última, participà de forma destacada creant personatges com *Soldadito Pepe*, *Pumby*, *Capitán Mostachete* i molts altres.

Actualment continua fent col·laboracions més modestes per a algunes editorials, encara que somnia retornar al món del còmic, gràcies al qual va rebre el Gran Premi del Saló del Còmic de Barcelona.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS

L'animació a la lectura, el foment de la lectura, els tallers de lectura, els plans de lectura, etc., han esdevingut, en els darrers temps, matèria didàctica abundant. A tot arreu apareixen propostes que intenten despertar en els joves l'interès per llegir. Un dels objectius d'aquests quaderns és ajudar els ensenyants en la tria,

i descobrir eines didàctiques que puguen ser-los útils en la realització d'activitats lectores.

Des d'un plantejament inicial, amb el qual gairebé tots coincidim, citaríem Daniel Pennac, que defineix amb aquestes paraules l'objectiu de la lectura de manera clara i contundent: «El verb llegir no admet l'imperatiu. Llegir és un acte solitari, i la lectura és una aposta a favor del plaer i, en definitiva, de la felicitat. Evidentment, aquest és l'objectiu final d'un lector ideal però, per a arribar-hi, caldrà fer el camí, esbrinar la senda, preparar el terreny que ens porte a aconseguir aquesta màxima i, sobretot: *la felicitat*.

El ventall que les editorials ens obrin en aquests moments és molt gran i suggeridor per a poder fer una tria adequada de lectures. I davant la tria possible, caldrà que la professora o el professor es plantegen l'objectiu global que pretenen aconseguir amb el llibre recomanat. Potser és convenient plantejar-ne alguns perquè ens adonem que no és gens complicat adequar el tema i l'interés d'un llibre a les necessitats sorgides en la tasca diària de la classe, sense que açò implique haver de supeditar la lectura al currículum de manera forçada:

- La descoberta d'aventures per llocs imaginaris.
 - Les relacions entre filles-fills i pares-mares.
 - Les festes i la seua implicació social.
 - Els descobriments científics i la seua aportació per a millorar la societat.
 - Descobrir continguts actitudinals, de valors i normes.
 - Les relacions de la joventut internament i amb el món dels adults.
 - Referències a eixos transversals en què interessa aprofundir en un moment determinat.
 - Valorar continguts del currículum que el llibre explicita.
 - Els viatges a llocs coneguts que s'expliciten en l'obra.
 - El món de l'alumnat en l'escola, a casa, en les vacances, etc.
- De bon segur que, per a qualsevol d'aquests objectius i de molts més que se us poden acudir, trobareu excusa i motivació en el tema que us plantegen els llibres que hi ha en l'actualitat al mercat editorial.

La presentació del llibre tindrà un paper decisiu en la motivació. S'hi han apuntat diverses fórmules des d'aquests quaderns, tanmateix l'èxit d'aquesta motivació tindrà una dependència directa de:

- La vivència que la mestra o el mestre pose en la tasca.

- L'èmfasi que done al tema del llibre.
- La lectura d'algun fragment escollit amb molta cura.
- La subtilesa que es pugui donar per explicar el tema, sense desvetllar el nucli de l'acció i la solució del conflicte, deixant el misteri en l'aire.
- La caracterització d'algun personatge de l'obra.
- La recomanació feta per algun alumne que ja s'ha llegit l'obra.

Aquests factors afavoriran l'interés de l'alumnat pel llibre i intervindran de manera decisiva a fer de la lectura un acte divertit i interessant.

Per al cas concret d'*Eros, un heroi especial*, podríem iniciar la motivació ensenyant en classe còmics de Pumbi, i també demanant als xiquets i a les xiquetes que pregunten en casa si els pares i les mares coneixen el personatge. Podem fer, del recull d'aportacions, una breu història introductòria del paper que tingué Pumbi en la història del còmic valencià. Tot seguit, com una gran primícia, ensenyarem la portada del llibre per descobrir a l'alumnat que de nou Pumbi es troba entre nosaltres, però ara en format de llibre. La fantasia que li posem a partir d'ara estarà basada en la història que pretén desvetllar-nos l'obra. Mostrarem a l'alumnat les il·lustracions, per veure si, només amb els dibuixos, podríem seguir el fil argumental de l'obra.

També podem utilitzar la fórmula de l'interrogatori argumental per crear el clima d'interés:

- Serà capaç el protagonista de ...?
- Si aconseguix superar la prova, retornarà a ...?
- Què passarà si cau al parany que ...?

Arribats ací, ja podem endinsar-nos directament en la lectura del llibre. De les propostes de treball que acompanyen el quadern, podem fer-ne ús en el moment que estimem convenient, tanmateix, sempre les hem de considerar com un material complementari del qual tan sols farem ús dels aspectes que ens siguin útils.

PROPOSTES DE TREBALL *

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:
AUTOR/A:
IL·LUSTRADOR/A:
EDICIONS BROMERA
COL·LECCIÓ: Núm.:

1. De segur que després d'haver llegit el llibre ets capaç de contar la teua impressió. Es tracta que penses en els teus companys, amigues i amics, i els expliques, d'una manera breu, per què els recomanaries la lectura del llibre, els aspectes que més t'han agradat i aquells altres que no t'han convençut. Per tal d'ajudar-te a construir l'explicació, et propose que utilitzes algunes d'aquestes paraules: *interessant, avorrit, entretingut, bonic, divertit, lleig, graciós, horrible, increïble, pesat, fàcil de llegir, complicat, enrevessat, agradable, seriós, etc.*

O algunes de les expressions següents:

- És un llibre...
 - La història que conta m'ha semblat... , perquè parla de...
 - Els personatges són...
 - Té un final...
 - Et recomane llegir-lo perquè...
-
.....
.....
.....

2. L'índex de les narracions ens pot ajudar a fer el resum de l'obra. Si et fixes en l'índex de la pàgina 79, comprovaràs que, fent una frase que resumisca cada capítol, hauràs fet el resum de l'obra.

Prova a fer el resum seguint l'índex.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. En la pàgina 77 del llibre hi ha una il·lustració on apareixen quasi tots els personatges de l'obra. Dibuixa-la al teu quadern i escriu davall de cada personatge conegut el seu nom.

4. Quin personatge important de l'obra no apareix en la il·lustració que acabes de dibuixar?

.....

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'estructura

1.1. Quan contem una història ho fem, generalment, amb una *introducció* per a presentar els personatges, el lloc per on transcorrerà l'acció, l'època, etc., i plantejar el conflicte o problema. Tot seguit apareix el *nus*, part central de la narració, on es desenvolupa l'argument de la història, es complica i els personatges prenen part activa. Per acabar trobem *el desenllaç final* de la situació, on es resol el conflicte.

Tenint en compte aquesta breu explicació, completa la graella referida a l'estructura d'*Eros, un heroi especial*.

	Introducció	Nus	Desenllaç
Nom dels capítols	• •	• •	• •
Personatges més destacats	• • •	• • •	• • •
Fets més destacats	• • •	• • •	• • •

1.2. Diem que una narració té estructura *lineal* quan els fets que ocorren en la història es presenten d'una

manera successiva en el temps. Les narracions que tenen una estructura lineal segueixen l'esquema de la graella que has realitzat abans. És evident que, *Eros, un heroi especial*, té una estructura lineal.

A continuació et propose repetir la mateixa estructura lineal del llibre, però canviant el títol dels capítols per d'altres que s'adeqüen a la narració.

NOM DELS CAPÍTOLS	NOVA PROPOSTA DE NOMS
1. Buscant el professor Segallet	1.
2. Eros, un amic especial	2.
3. El desafiament del doctor Dignius	3.
4. Pumbi derrotat	4.
5. Valentia generosa	5.
6. El final inesperat	6.

2. El narrador

Sovint, quan llegim una història, solem identificar el narrador amb l'autor del llibre. Per evitar aquesta confusió, intentarem aclarir-ho. El narrador és la persona que conta la història des del llibre, no qui l'escriu. És com els actors d'una pel·lícula: el fet que el personatge de la pel·lícula siga molt dolent, no vol dir que l'actor també ho siga. Si el narrador és un desconegut i no és cap personatge de la història, però ho sap tot, contarà els fets, ens explicarà les situacions, ens descriurà els personatges en *tercera persona*. Si el narrador és el protagonista de la història o algun dels seus personatges, ho farà en *primera persona*.

Aclarida aquesta qüestió, contesta:

2.1. Qui és el narrador d'*Eros, un heroi especial*?

.....

2.2. Escriu dos fragments en què identifiquem el tipus de narrador per la persona verbal que utilitza.

-
-

2.3. El narrador coneix ben bé els personatges, tant, que sap com pensen, els sentiments que tenen, les seues actituds, etc. Aquestes matisacions, les posa de manifest en els diàlegs i les introdueix entre guionets. Fixa't en alguns

diàlegs i escriu quatre observacions que el narrador fa entre guionets.

- a) —.....—
- b) —.....—
- c) —.....—
- d) —.....—

3. L'estil

3.1. En la història que se'ns conta a *Eros, un heroi especial* trobem descripcions, narracions i diàlegs. Ordena de major a menor aquestes tres característiques, segons apareguen amb més o menys freqüència en el llibre.

(+) , (—)

3.2. Les expressions que apareixen a continuació s'han escollit del llibre, relaciona-les amb els significats més adequats:

<i>Li falla l'orella</i>	•	•	<i>Un soroll de maquineta electrònic</i>
<i>Ser un llépol</i>	•	•	<i>Ser una persona molt dolenta</i>
<i>Prou de bipar</i>	•	•	<i>Anar a molta velocitat</i>
<i>Mala ànima</i>	•	•	<i>Agradar-li molt els dolços</i>
<i>Ací hi ha gat en sac</i>	•	•	<i>No tenir bona orella</i>
<i>Eixir a tota virolla</i>	•	•	<i>Haver-hi alguna cosa sospitosa</i>

3.3. Per a fer una descripció cal observar atentament allò que volem descriure per tal d'explicar-ho de la manera més clara possible, tot i afegint qualitats que ens servisquen per a reconèixer millor un lloc, un objecte o una persona. En les descripcions s'utilitzen molts adjectius.

Busca en la pàgina vuit del llibre una descripció i escriu-la.

.....

.....

.....

.....

.....

De quin personatge es tracta?

.....

3.4. Posa una creu en les caselles que descriuen com és cada personatge. Pots assignar la mateixa qualitat a diferents personatges.

	Pumbi	Eros	Segallet	Blanqueta	Dignius	Superdignius
malvat						
especial						
generós						
aventurer						
envejós						
enginyós						
savi						
destructor						
roí						
pacient						
valent						

3.5. Tria un personatge dels que hi ha a la graella i fes-ne una breu descripció utilitzant els adjectius que has marcat en les seues caselles.

.....

.....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Ací tens uns paràgrafs numerats que ens parlen d'Eros i la seua manera de ser:

- Paràgraf núm. 1:
«La pluralitat d'aspectes és admesa per tots com una riquesa, sense afavorir ni marginar ningú.»
- Paràgraf núm. 2:
 —«Treballa a la universitat, però no sóc mestre, com m'agradaria —va dir Eros.»
 —«Tots els treballs són importants, Eros —contestà Pumbi.»
- Paràgraf núm. 3:
«Només les persones molt ignorants es poden burlar de la del costat pel mer fet de ser diferent, perquè si parem esment en cadascuna de les persones que ens envolten, totes són diferents, i totes tenen defectes i virtuts.»
- Paràgraf núm. 4:
«En la societat que vivim totes i tots hem d'integrar-nos en igualtat de condicions. La malaltia de

la síndrome de Down no ha de ser una barrera per a viure.»

- Paràgraf núm. 5:

«Si marginem els diferents, a més de perjudicar-los, a ells, perjudiquem greument les nostres vides, perquè ens privem de la riquesa de la varietat.»

1.1. Després de llegir-los, proposa als companys i les companyes la realització de l'activitat següent:

Formeu equips i sortegeu un fragment per a cada grup. Esbrineu el significat i la intenció del vostre text corresponent i exposeu-ne les conclusions oralment a la resta de la classe.

1.2. Resumiu les conclusions amb la realització d'un mural que pot portar per títol: «Som iguals, som diferents».

Demaneu la col·laboració de la mestra o el mestre per aclarir allò que no enteneu.

2. Per comprendre millor el llibre, hauríeu de treballar alguns conceptes que hi apareixen i que segurament no coneixeu bé. Perquè el treball no siga pesat, distribuïu-vos un concepte per equip i després ajunteu les conclusions.

1) *Doctor honoris causa*, 2) *Universitat*, 3) *Paranimf*, 4) *Síndrome de Down*, 5) *Cromosomes*

3. L'acció del llibre transcorre en una ciutat anomenada Vila Cuetes. El nom d'aquesta ciutat no està triat a l'atzar; té un significat molt concret. Quin és? Pensa-t'ho i raona la resposta.

.....

.....

.....

4. Finalment et proposeu un joc-concurs per a fer en equip.

JOC-CONCURS

1a fase:

a) Cada membre de l'equip redactarà sis preguntes, una de cada capítol.

b) Exposareu en comú les preguntes a l'equip i fareu una tria de dotze preguntes en total.

c) Heu de repassar la redacció i la solució de cada pregunta, per deixar-les llestes per al concurs.

d) Nomenareu un portaveu per a cada tanda de preguntes, tant per a llegir-les com per a contestar-les.

2a fase:

a) Es dibuixarà en la pissarra un comptador dels resultats que vagen obtenint-se:

	P-1	P-2	P-3	P-4	P-5	P-6	P-7	P-8	P-9	P-10	Total
E-1											
E-2											
E-3											
E-4											
E-5											

b) S'inicia el torn de preguntes. L'equip 1 formula la pregunta al 2. Si l'encerta, acumula 1 punt. Després d'un temps raonable (15 segons), si l'equip no sap la contestació, puntuarà 0 i la pregunta passarà a l'equip següent per aconseguir el rebot.

c) Els punts de rebots els marcarem entre parèntesis, per no perdre l'ordre dels torns de pregunta.

d) Quan la primera columna estarà completada amb les puntuacions corresponents, passarem al segon torn de preguntes, fins a finalitzar la prova.

Aclariments:

— L'àrbitre del concurs pot ser el mestre, la mestra o l'alumne que designen els equips.

— L'àrbitre pot penalitzar amb puntuacions fraccionàries (0,25, 0,5) els equips que no respecten l'ordre de contestació, o bé interrompen amb soroll el concurs.

— Les preguntes de rebot no disposen de temps per a reflexionar; s'han de contestar immediatament.

— Cal acostumar els alumnes a no repetir les preguntes, amb la qual cosa propiciarem una màxima atenció en la classe, ja que la pregunta pot ser vàlida per a tots els equips mitjançant el rebot.

Grau de cooperació:

— Caldrà fer un seguiment del grau de cooperació en la tasca proposada, s'utilitzarà una graella on s'autoavalue els companys de l'equip segon el grau de participació.

